

N:o 5/-27 .

Stora utskottets betänkande
N:o 5/-27 med anledning av ej mindre Landskaps-
nämndens framställning till Ålands landsting med
förslag till lag angående ägors fredande mot ska-
da av husdjur än Finans- och Ekonomiutskottets
betänkande n:o 2/-27 beträffande samma lagförslag

Förevarande för Ålands jordbrukande befolkning betydelsefulla lag-
förslag har Stora utskottet tagit under ingående och samvetsgrann om-
prövning.

Utskottet har konstaterat, att problemet hör till de mest svårlös-
ta, ity att vitt skilda och ^{mot} varandra stridiga intressen vid lagens stif-
tande måste tagas i betraktande och så vitt möjligt tillgodoses. Att
skapa en åländsk stängsellag så idealisk, att den i varje paragraf till-
fredsställer alla har Utskottet givetvis funnit överstiga mänsklig för-
måga. Men Utskottets övervägande majoritet tror sig dock våga hoppas,
att detta lagförslag till den del, som det härmed förelägges Ålands
landsting, dock skall kunna av Landstinget godtagas, i ty att det en-
ligt utskottsmajoritetens uppfattning icke blott är jämförelsevis lätt
att i praktiken genomföra utan även, på samma gång det genom sin enkel-
het undanröjer åtskilliga möjligheter till tvister och rättegångar, kom-
mer den absoluta rättvisan så nära, som under förhandenvarande förhål-
landen en åländsk stängsellag överhuvudtaget rimligtvis kan göra det.

Utskottets majoritet anser dock lagen fortfarande lida av en vä-
sentlig brist, som det ännu återstår att avhjälpa, den nämligen att nö-
diga bestämmelser och stadganden om ägofredsföreningar saknas. För att
få denna brist avhjälpt hemställer därför Utskottet hos Landstinget att
lagförslaget för att i ovanantytt avseende kompletteras återremitteras
till Finans- och Ekonomiutskottet.

Stora utskottet begynte sitt arbete vidkommande denna fråga med
att diskutera den ställning, Utskottet hade att taga till den grund-
princip, som vid detaljgranskningen av lagförslaget borde följas. Efter
en uttömmande och sakrik diskussion fastslogs, likväl utan omröstning,
att av Utskottets ledamöter endast tvenne, nämligen Utskottets ordfö-

ande, landstingsmannen Herman Mattsson och dess viceordförande, lands-
ingsmannen Robert Rosenblad, stödde den s.k. nyttighetsprincipen, medan
lla övriga ledamöter, således en övervägande majoritet omfattade den s.
c. halvpartsprincipen.

Inom Utskottet fann den i Landstinget även framförda åsikten, att
mantalsberäkningen skulle läggas till grund för stängselskyldigheten, in-
gen förespråkare.

Detaljgranskningen av Finans- och Ekonomiutskottets lagförslag gav
vid handen följande:

§ 1 godkändes utan diskussion i den formulering, som Finans- och
Ekonomiutskottet föreslagit.

§ 2 godkändes i överensstämmelse med Finans- och Ekonomiutskottets
formulering.

§ 3 gav anledning till diskussion.

Ledamoten Rosenblad fann en skriande orättvisa däri, att vardera rå-
grannen åläggas att i stängselbesväret deltaga med hälften, ehuru den e-
na av dem kan äga ett tio gånger bättre område och hålla tio gånger fle-
re djur än den andra. Ledamoten Rosenblad ansåg för övrigt att paragra-
ferna 1 och 3 motsäga varandra.

Ledamöterna Troberg och Bomanson godkände icke den av ledamoten Ro-
senblad uttalade uppfattningen, att någonting orätt låge däri, att var-
dera rågrannen deltagar med hälften i stängselbesväret. Denna stipulati-
on är ju avsedd att gälla, endast om markens beskaffenhet är lika. I § 4
betonas uttryckligen, att markens beskaffenhet skall bestämmas och att
i överensstämmelse därmed jämkning kan äga rum.

Ledamoten Söderlund ansåg, att lagen borde tillåta rågrannen att e-
ventuellt underlåta att uppföra stängsel, detta dock med bibehållande av
skyldighet för dem att med hälften var deltaga i kostnaderna för stäng-
selbesväret. Ledamoten Söderlund ville omformulera § 3 i sådan riktning,
att den återger den meningsuppfattning, han härmed uttalat.

Ordföranden Herman Mattsson var i likhet med ledamoten Rosenblad
missnöjd med stiliseringen av § 3. Även han ansåg, att denna paragraf i
sin nu föreliggande stilisering icke går i hop med paragraf 1. Ordföran-

den ansåg att endera av dessa paragrafer måste för konsekvensens skull omsliliseras.

Sedan ytterligare flere ledamöter i särskilda punkter bemött ledamöter Rosenblad och ordföranden Mattsson, konstaterade ordföranden, att utskottets majoritet godkänt § 3 i den av Finans- och ekonomiutskottet föreslagna ordalydelsen.

§ 3 förklarades godkänd.

Ordföranden Herman Mattsson och ledamoten Rosenblad reserverade sig till protokollet.

§ 4 godkändes.

§ 5 godkändes.

§ 6 gav vidkommande moment 1 anledning till diskussion.

Ordföranden Herman Mattsson och ledamoten Robert Rosenblad önskade, att i detta som i andra liknande fall parterna utse en representant var inom skiljenämnden. Dessa två välja ordförande. Herrar Mattssons och Rosenblads uppfattning i denna punkt överensstämde alltså i huvudsak med Landskapsnämndens förslag. Sedan ytterligare flere ledamöter yttrat sig i samma riktning utröntes det, att majoriteten godkänt Landskapsnämndens formulering av mom. 1 i § 6. Även beträffande övriga mom. i denna paragraf stödde utskottet Landskapsnämndens formuleringsförslag. Stora utskottet beslöt alltså att hos Landstinget föreslå att § 6 skulle stiliseras sålunda:

"§ 6.

Sämjas grannar icke om hägnadsskifte eller uppstår tvist om den grund, enligt vilken stängsolskyldigheten skall emellan dem fördelas, vare ärendet avgjort av skiftesnämnd, i vilken vardera parten väljer en medlem och dessa sedan den tredje. Där parterna därom förena sig, kan skiftesnämndens åliggande överlämnas åt en enda person.

Underlåter någondera parten att välja medlem i skiftesnämnden inom två veckor efter därtill erhållen uppmaning eller ena sig de utsedda medlemmarna icke inom nämnda tid om val av den tredje, varde valet verkställt av närmast boende ojävige ledamot i kommunalnämnden.

Mot skiftesnämnds beslut kan besvär ej anföras."

§ 7. Moment 1 diskuterades.

En del ledamöter understödde Landskapsnämndens formulering av detta moment, medan andra talade för Finans- och Ekonomiutskottets.

Vid verkställd omröstning utröntes, att 6 av utskottets ledamöter rö-

tat för Landskapsnämndens förslag, medan 4 avgåvo sina röster till fö-
 mån för Finans- och Ekonomiutskottets. Det förra hade alltså av utskott-
 ets majoritet godkänts. Beträffande moment 2 önskade ledamoten Bomanson
 göra sådan förtydligande ändring i Finans- och Ekonomiutskottets formu-
 leringsförslag, att orden "med ingången av ---- o.s.v. i näst sista rade,
 ersattes med orden "ett år efter ingången av påföljande juni månad", --".

Stora utskottet godkände momentet med detta förtydligande.

Mom. 3 godkändes i enlighet med Finans- och Ekonomiutskottets förslag

Mom. 4 diskuterades. Ledamoten Manner ville för konformitetens skull
 ändra i momentet ingående tidsbestämmelsen "5 år" till 15 år. Flere le-
 damöter understödde Finans- och Ekonomiutskottets formulering.

Moment 4 godkändes i enlighet med den av Finans- och Ekonomiutskottet
 föreslagna ordalydelsen. Utskottet hade därmed beslutit att för § 7 fö-
 reslå följande formulering:

"§ 7.

Vill någon åvälva granne sådan stängselskyldighet, varom ovan är star-
 gat, göra härom hos denna anmälan före oktober månads utgång, och fullgi-
 re grannen senast före juni månads ingång påföljande år sin hägnadsskyl-
 dighet.

Göres den stängselskyldige icke mer av hägnaden behov, anmäla därom
 för övriga delägare likaledes före oktober månads utgång och vare ett år
 efter ingången av påföljande juni månad sin stängselskyldighet fri.

Godkännes ej uppsägningen, vare saken avgjord av skiftesnämnden, be-
 träffande vilken gälle, vad i § 6 stadgas.

Uppsägning, som här avses, må dock ej äga rum, innan fem år förflutit
 från hägnadsskiftet."

§ 8. Efter diskussion godkändes denna paragraf, formulerad såsom Fi-
 nans- och Ekonomiutskottet föreslagit.

§ 9 diskuterades.

Flere ledamöter uttalade sitt missnöje med paragrafens formulering.
 Särskilt ansågs nödigt, att stängseln för att bli något så när effek-
 tiv, göres högre och nedtill tätare, än lagförslaget förutsätter.

Ordföranden Herman Mattssons väckta förslag, att stängslen böra göras
 140 cm höga och att avståndet nedtill mellan stängerna skulle fixeras
 till högst 15 cm., vann livligt understöd. Utskottet beslöt att för § 9
 föreslå följande stilisering:

"§ 9.

Laga stängsel ^{inne} bör hava en höjd av minst 140 centimeter. Avståndet mellan hägnadsdelarna må intill stängsläts halva höjd, räknat från marken, icke överstiga 15 centimeter och för återstoden icke 25 centimeter."

§ 10 godkändes i överensstämmelse med Finans- och Ekonomiutskottets förslag.

§ 11 godkändes i den form, som Finans- och Ekonomiutskottet föreslagit.

§§ 12 och 13 godkändes i den av Finans- och Ekonomiutskottet föreslagna ordalydelsen.

§ 14 diskuterades.

Ledamoten Strandfält ansåg, att den till skadan skyldige, således icke i varje fall djurets ägare, bör straffas.

Stora utskottets majoritet delade ledamoten Strandfält's uppfattning i detta avseende.

Utskottet beslöt att på ledamoten Strandfält's förslag förorda följande ordalydelse för

"§ 14.

Den, som lidit skada av annans husdjur, låte gonast värdera skadan av tvenne ojäviga och sakkunniga personer samt kalle därtill den till skadan skyldige, om han är känd och närboende samt kallelse utan svårighet kan honom meddelas".

§ 15 godkändes enligt Finans- och Ekonomiutskottets förslag.

§ 16 diskuterades.

Ledamöterna Strandfält och Manner ansågo ~~paragrafen i sin föreslagna~~ form oformlig och föreslogo ett förtydligande i så måtto, att början av den första meningen (sådan Finans- och Ekonomiutskottet föreslagit den) skulle erhålla följande lydelse: "Intaget husdjur have ägaren, därest han till skadan är skyldig, ej rätt att återfå, ---".

§ 16 godkändes efter omröstning i den av Finans- och Ekonomiutskottets föreslagna formuleringen.

Ledamoten Strandfält reserverade sig emot beslutet.

§§ 17 och 18 godkändes enligt Finans- och Ekonomiutskottets formulering.

§ 19 föranledde diskussion.

Ledamoten Rosenblad framhöll, att denna paragraf måste anses omotiverad så länge lagen icke innehåller några bestämmelser om ägofredsföreningar. Ordföranden Herman Mattsson, delade ledamoten Rosenblads uppfattning.

Ledamöterna Gösta Söderlund och Jonatan Sjöblom ansågo att lagen icke är i behov av några bestämmelser av ovananfört slag och godkände för sin

del den av Finans- och Ekonomiutskottet föreslagna formuleringen.

Ledamoten Rosenblad vidhöll sin mening och fann bestämmelsen om ägofredsöreningar ofrånkomliga. Även i detta lagförslag böra sådana bestämmelser införas. Ledamöterna Manner och Strandfält voro av samma mening.

§ 19 godkändes enligt Finans- och Ekonomiutskottets förslag, detta dock under den förutsättning att stadgandena om ägofredsöreningar införas i lagen.

§ 20 godkändes i överensstämmelse med Finans- och Ekonomiutskottets förslag till formulering.

§ 21. Stora utskottet godkände första delen av den av Finans- och Ekonomiutskottet föreslagna formuleringen.

Beträffande klämman beslöt utskottet i stöd av tidigare fattat beslut en formulering i sådan riktning, att i denna kläm införas en hemställan till Landstinget att lagförslaget kompletteras med nödiga stadgar angående ägofredsöreningar.

Stora utskottet godkände de av Finans- och Ekonomiutskottet föreslagna kapitelrubrikerna.

I anslutning till det ovan anförda föreslår Stora utskottet vördsamast,

att Landstinget ville godkänna utskottets nu föreliggande förslag till landskapslag angående ägors fredande mot skada av husdjur, detta dock under förutsättning att lagen kompletteras med nödiga stadganden beträffande ägofredsöreningar

I sistnämnt avseende föreslår Stora utskottet, att Landstinget till Finans- och Ekonomiutskottet återremitterar lagförslaget och anmodar detta utskott att förslagsvis utarbeta dessa stadganden.

Stora utskottets förslag till för landskapet Åland avsedd

L a g x)

angående ägors fredande mot skada av husdjur.

Kap. 1.

Foo.Eu. Ägors fredande och stängselskyldighet i allmänhet.

§ 1.

" Var, som håller husdjur, vare pliktig att dem så vårda, att de icke inkomma på annans ägor.

x) Anm. förslaget framställles under förutsättning att lagen kompletteras med nödiga stadganden angående ägofredsöreningar.

St.u.

§ 2.

F.o.E.u. Vilja rågrannar till underlättande av vårdn om sina husdjur gemensamt inrätta och underhålla stängsel, förene sig därom och fullgöra envar det, som överenskommet är.

§ 3.

" Ägare eller innehavare av till varandra stötande marker, vilka utgöres av tomt, åker, äng, hage samt skog i det fall att den betas, vare pliktige att i ägoskillnaden uppföra stängsel. I stängselbesväret deltagar vardera rågrannen med hälften. Stöber skogsmark emot, vilken icke betas, vare den rågranne, som betar, pliktig att ensam upprätthålla stängslet.

§ 4.

" Där någondera grannen det påyrkar, skall varderas hägnadsskyldighet bestämmas vid skifte å platsen, vilket grannarna själva må förrätta. Sämjas grannarna icke, skall genom lottning avgöras, vilken del av stängslet bör av dem vardera uppföras. Därvid bör taga i betraktande markens beskaffenhet, varpå hägnaden skall inrättas så att hägnadens längd skäligen minskas, där dess uppförande och underhåll medför större kostnad.

§ 5.

" Hava femton år förflutit, sedan skiftet vunnit laga kraft, skall hytt skifte förrättas, där någon av dem, som hava del i hägnaden det påyrkar.

§ 6.

L.n. Sämjas grannar icke om hägnadsskifte eller uppstår tvist om den grund, enligt vilken stängselskyldigheten skall emellan dem fördelas, vare ärendet avgjort av skiftesnämnd, i vilken vardera parten väljer en medlem och dessa sedan den tredje. Där parterna därom förena sig, kan skiftesnämndens åliggande överlämnas åt en enda person.

" Underlåter någondera parten att välja medlem i skiftesnämnder inom två veckor efter därtill erhållen uppmaning, eller ena sig de utsedde medlemmarna icke inom nämnda tid om val av den tredje, varde valet verkställt av närmast boende ojävige ledamot i kommunalnämnden.

" Mot skiftesnämnds beslut kan besvär ej anföras.

§ 7.

L.p. Vill någon åvälva granne sådan stängselskyldighet, varom ovan är stadgat, göra härom hos denne anmälan före oktober månads utgång, och fullgöra grannen senast före juni månads ingång påföljande år sin hägnadsskyldighet.

S.u. Göres den stängselskyldige icke mer av hägnaden behov, anmäla därom för övriga delägare likaledes före oktober månads utgång och vare ett år efter ingången av påföljande juni månad sin stängselskyldighet fri.

F.o.E.u. Godkännes ej uppsägningen, vare saken avgjord av skiftesnämnden, beträffande vilken gälle, vad i § 6 stadgas.

" Uppsägning, som här avses må dock ej äga rum, innan fem år förflutit från hägnadsskiftet.

§ 8.

" Yrkar den, över vars mark gemensam boskapsväg går eller vars mark gränsar till sådan, vägens avskiljande genom hägnad, eller vilja tre fjärdedelar av dem, som nyttja gemensam boskapsväg, att vägen inhägnas, taga envar, som begagnar vägen, i stängselskyldigheten del efter den nytta han har av vägen.

" Angående hägnadsskifte samt befrielse från hägnadsskyldighet gälle vad ovan i detta kapitel är sagt.

§ 9.

S.u. Laga stängsel bör innehava en höjd av minst 140 centimeter. Avståndet mellan hägnadsdelarna må intill stängslets halva höjd, räknat från marken, icke överstiga 15 centimeter och för återstoden icke 25 centimeter.

§ 10.

F.o.E.u. Förfaller hägnad, skall bristen så snart som möjligt avhjälpas. Underlåter den hägnadsskyldige det, sedan han om bristen bevisligen erinrats, må den, som därav kan lida skada, tillkalla två ojäviga personer att på utsatt dag, varom den försumlige bör underättas, värdera kostnaden för bristens avhjälpande, och låte sedsjälv iståndsätta hägnaden. All kostnad som härav härflyter, skal av den hägnadsskyldige gäldas och därutöver en fjärdedel.

Kap. 2.

" Samfällad skogsmarks nyttjande till bete.

§ 11.

" Delägare i sådan samfällad skogsmark, som skall användas till

ständigt skogsbruk, böra sig emellan överenskomma, huru den gemensamma marken skall till byte nyttjas.

F.o.E.u. Varje delägare vare till betande berättigad enligt sin andel i samfällad skogsmark, och äge han enligt samma grund rösträtt i angelägenheter rörande den gemensamma betesmarken.

§ 12.

" I avtalet, som bör skriftligen upprättas för viss tid, skall bestämmas, på vad sätt den gemensamma betesmarken skall vårdas och skyddas. Enas delägare därom, att husdjuren under bestämd tid skola tillsammans hållas å bete, bör i avtalet nämnas envars skyldighet att deltaga i åtgärder för kreaturens vård. I avtalet må intas jämväl andra nödigbefunna bestämmningar.

" Avtalet skall av häradsrätt fastställas.

" Ingå i den vederbörligen godkända hushållningsplanen för samfällad skog bestämmningar jämväl om nyttjande av skogsmark till bet, gälle dessa bestämmningar fortfarande, tills desamma i laga ordning upphävas.

" Uppkomma stridigheter med anledning av avtalet, avgöra därom rätten.

Kap. 3.

" Överträdelse av denna lag och husdjurs intagande.

§ 13.

" Hava husdjur olovligen inkommit å bete på annans ägor, straffe den skyldige såsom i strafflagen stadgas.

" Ägare till husdjur, som gå å gemensamt bete, svara en för alla och alla för en för skada, som djuren förorsakat.

" Kan olovligt betande tillräknas vallhjon eller annan, vilken vården om husdjuret ålegat, ansvare djurets ägare för betesskador.

" Vad i denna lag är stadgat om ägare till husdjur, gälle även person, åt vilken djuret överlämnats att födas eller annorledes till nyttjande.

§ 14.

S.u. Den, som lidit skada av annans husdjur, låte genast värdera skadan av tvenne ojäviga och sakkunniga personer, samt kalle därtill den till skadan skyldige, om han är känd och närboende samt kalle se utan svårighet kan honom meddelas.

§ 15.

F.o.E.u. Finner någon å sina ägor annans husdjur, som dit olovligen in-

kommit, må han det intaga, men underrätta därom i sådant fall genast djurets ägare. Är ägaren okänd och erhålles icke kunskap om honom av grannarna, tillkännagive den, som djuret intagit, därom i någon å örten spridd tidning.

O.E.u. Var, som intagit annans husdjur, förware, värde och nyttje det varsamt.

§ 16.

" Intaget husdjur have ägaren ej rätt att återfå, förrän han ersätter den skada, som genom djuret föröfvats, så ock den kostnad skadans mätande samt djurets vård och underhåll onligt värdering av ojäviga personer medfört ävensom annonskostnaderna eller härför ställer full säkerhet. Från ersättningsbeloppet må likväl avdragas den nytta han, som intog, haft av djuret.

§ 17.

" Visar ej den, som intog husdjur, med sådan värdering, som i § 14 omförmäles, vad skada det gjort, vare han, där ej med djurets ägare annorlunda överenskommes, skyldig att utgiva djuret utan annan ersättning än kostnad för vård och underhåll, som i § 16 sägs.

" Har den, som intog djuret, underlåtit att härom tillsäga efter vad i § 15 stadgas, give djuret utan ersättning ut åt dess ägare och gälde skadan, vilken denne tillskyndats därigenom, att han under tiden varit i avsaknad av djuret.

" Utöf den denna paragraf nämnda fall vare likväl den, som intog djuret, berättigad att vid domstol särskilt söka ersättning för skada, som av djuret föröfvats. Samma rätt have ock den, som lidit skada av annans husdjur, men det icke intagit.

§ 18.

" Utlöser ej ägare intaget djur inom fjorton dagar efter det intagandet för honom anmäls, vare det sålt å auktion och den, som intog, ur försäljningspriset ersatt för skada och kostnad.

" Anäler sig icke ägaren inom ett år efter tillkännagivandet, tillhöre djuret upphittaren.

Kap. 4.

Särskilda stadganden.

§ 19.

" Övergår lägenhet, parcell eller jordområde, som omfattas av

avtal om ägofred, vilket fastställts av domstol; till ny ägare eller innehavare, medan avtalet ännu är gällande, vare det mot honom bindande. Lag samma vare beträffande skifte av råhågnad, varom i § 4 är stadgat, eller sådant avtal om nyttjande av samfälld skog till betesmark, som i § 11 nämnes.

§ 20.

F.O.E.U. För dem, vilka vintertid underhålla allmän väg, vare tillåtet att, sedan stadig vintor ingått, nedtaga de vid sådan väg inrättade hägnader, emot skyldighet att tidigt om våren återställa dem i sitt förra skick.

§ 21.

" Genom denna lag upphöra alla andra stadganden, försåvitt de strida mot bestämmelserna i densamma, att vara gällande.

Marichamn, den 18 november 1927.

På Stora utskottets vägnar:

Herman Mattsson

Walter Höglund

Med anledning av Stora utskottets nu föreliggande framställning have utskottets ordförande, landstingsmannen Herman Mattsson och utskottets vice ordförande, landstingsmannen Robert Rosenblad bifogat följande

r e s e r v a t i o n :

Emedan vi undertecknade icke kunna förena oss om det förslag till Lag om ägors fredande mot skada av husdjur enligt de grunder för stängselbosvärets fördelning samt de olika principer, som i lagförslaget komma till synes, efter Stora utskottets behandling av detsamma, få vi till Landstingets benägna prövning hövligast anföra följande:

Vad först själva fördelningsgrunden vidkommer, anse vi halvpartsberäkningen vara orättvis, då den odisputabelt pålägger den ena rågrannen en större tunga än han av stängslet kan draga motsvarande nytta. Såvitt vi även av diskussioner inom Landsting och utskott kunnat avlyssna, har denna omständighet icke heller motsagts. Likväl har anförts, att, huru gärna man än stiftade en lag, som åtminstone syftade till rättvisa, må ingalunda kunde bestämma nyttan som grund för respektive parters tunga i stängselbesväret, emedan nyttan vore omöjlig att påvisa. Vid sådant resonemang har man sannolikt icke velat erinra sig den av Landstinget nys

antagna lagen om bygdevägars byggande och underhåll. De olika vägdolägarernas skyldigheter gentemot väglaget bestämmas ju av vägnämnden enligt den årsinkomst respektive dolägare haft från bygdevägens område samt det gagn han av vägen prövat draga. Då man ytterligare besinnar, att förvalbarhet till medlem i vägnämnd erfordras inga särskilda kvalifikationer, är man beredd att påstå bestämmelsens omöjlighet vid praktiskt genomförande. Det oaktat synes tillämpning vara möjlig, och torde processer angående vägbyggnads och underhållsfördelning höra till sällsyntheterna. Även vid skiftesförfarandet synes nyttoprincipen vara grund för skifte. I § 97 Lag om skiftesväsendet heter det att, "till vinnandet av grund för jämförelsen av de ägor som i skiftet ingå, skola skifteslagets ägor ~~xxxxskiftet~~ undergå gradering. Härvid skall varje ägoskiljaktighet med avseende av dess naturliga beskaffenhet och läge, den större eller mindre svårighet och kostnad som är förenad med dess hävdande samt den stadigvarande nytta som därav under vanliga år kan påräknas, eller, där dessa grunder icke kunna skäligen tillämpas, efter ägens gångbara stadgade värde av förrättningsmännen efter skedd besiktning och noggrann prövning sätts ett visst gradvärde, som riktigt angiver samma ägoskiljaktighets värde i förhållande till övriga ägoskiljaktigheter". De personer som skola utföra denna gradering äro "förrättningslantmätaren samt tvenne i lantushållning kunniga och erfarna män". Med ledning av den lag, Landstinget här står i beråd att stifta, och de svårigheter, man försökt upprepa för tillämpning av nyttan kunde man säga, att sådana bestämmelser för skiftesväsendet icke kunna tillämpas dessmer som bestämmelsen gäller hela byar eller skifteslag och icke endast tvenne rågrannar emellan. Likväl har detta varit grunden för skifte och kommer sannolikt att så förbli. Med stöd av allt detta äro vi således övertygade om att stängselbesväret ovillkorligen bör fördelas efter den nytta man av stängslet har, och att denna fördelning mycket väl kan tillämpas.

Vad sedan själva lagförslaget vidkommer, kunna vi icke underlåta att omnämna, att detsamma förefaller sig som inkonsekvent. I förslagets 1 par. stadgas att hållandet av husdjur medför skyldighet att om dessamma hålla sådan vård, att de ej inkomma på annans ägor, vilken princip varit gällande redan år 1864. Lagförslagets 3 par. åter frångår denna princip samt stadgar, att disponerandet av jord medför icke allenast skyldighet att hålla vård om eventuellt egna djur, utan även skyddandet av sina

ägor mot intrång av annans kreatur. Således tvenne olika principer, vilka ingalunda kunna sägas komplettera varandra, utan tillföra lagen tvenne helt och hållet olika grundbestämningar. Samma par. bestämmer även, att i stängselbesväret skola grannar deltaga med hälften vardera i råskillnaden. Övergående sedan till förslagets 8 par. stadgas, att vid boskapsvägs avskiljande, stängselbesväret delas efter den nytta, man av vägen har. Vid behandlingen av denna par. ansåg Stora utskottet bestämmelsen icke stå i konformitet med lagens principer i övrigt, och framställdes i anledning härav åtskilliga ändringsförslag, vilka alla vid närmare granskning ansågos orättvisa vid tillämpningen och skulle leda in absurdum. Således kunna vi konstatera, att såväl åtskilliga landstingsmän, Finans- och Ekonomiutskottet, som Stora utskottets flertal ansett nyttan som omöjlig värdeätare, men sist och slutligen ^{för att} på enklaste sätt frångå ett oljöst svårlöst problem, bestämt att nyttan bör läggas till grund vid stängselbesvärsfördelning, därmed erkännande möjligheten av -och rättvisan i nyttoprincipen.

Med hänvisning till ovan anförda få vi vördsammast föreslå

att ifrågavarande lagförslag icke måtte av Landstinget antagas, utan remitteras till vederbörande specialutskott för att ett nytt lagförslag, byggt på sundare principer måtte kunna åvägabringas.

Mariehamn, den 18 november 1927.

Henric Mattsson

Robert Rosenthal

Ex officio:

Walter Jöbblin